

Beleidsnota activa- en afschrijvingsbeleid

BELEIDSNOTA ACTIVA- EN AFSCHRIJVINGSBELEID

Vast te stellen beleidskaders in het kader van activa en afschrijvingen.

SAMENVATTING

Voor het realiseren van vastgestelde beleidsdoelen zijn vaak investeringen nodig. Bij deze investeringen, ook wel kapitaalgoederen of vaste activa genoemd, is sprake van een qua omvang grotere uitgave, waarvan het nut en de last zich over meerdere jaren uitstrekt. Op hoofdlijn vindt dit beleid z'n beslag in de financiële verordening, waarbij in artikel 7 naar deze nota activa- en afschrijvingsbeleid wordt verwezen.

De nota activa- en afschrijvingsbeleid is een instrument dat zorgt voor het eenduidig behandelen van gemeentelijke investeringen en daaruit voortvloeiende jaarlasten, ook wel kapitaallasten genoemd. Voor zowel het bestuur als de ambtelijke organisatie is het van belang om hierover een transparant en adequaat activa- en afschrijvingsbeleid op basis van objectieve grondslagen vast te stellen. Deze nota vervult daarbij een ondersteunende rol bij de producten van de Planning & Control cyclus en draagt bij aan het "in control" zijn van de gemeente. Dit activabeleid vormt namelijk één van de pijlers voor het bepalen van de financiële positie en het financiële vermogen van de gemeente.

Aanleiding

Directe aanleiding voor deze nota is de evaluatie van de vorige nota uit 2008. Daarbij werd duidelijk dat de nota niet meer voldoet aan de laatste wijzigingen uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV):

- BBV Notitie Riolering (2014)
- BBV Stelselwijziging Gehele afschrijvingsbeleid (2017)
- BBV Notitie Vaste activa (2017)

Bovendien is het belang van de balans, het financieel meerjarenbeleid en de financiële positie toegenomen, waardoor meer bevoegdheden bij de gemeenteraad zijn neergelegd. Voortaan vindt besluitvorming over bijvoorbeeld afschrijvingsmethoden en looptijden op raadsniveau plaats en niet meer door het college. De financiële verordening zal daar dit jaar op worden aangepast.

Beleidsdoelstelling

Als beleidsdoelstelling wordt voor de waardering en afschrijving van investeringen (activa) het uitgangspunt gehanteerd, dat voorzien wordt in:

- duidelijke en consistente regelgeving voor de beleidsvorming;
- het bevorderen van inzicht in de vermogenspositie van de gemeente;
- het geven van inzicht in de lasten van investeringen in de exploitatie van de gemeente;
- passend binnen de gestelde wettelijke kaders: Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

De tot nu toe gepleegde investeringen hebben momenteel een balanswaarde van zo'n € 150 mln. Dit leidt tot een jaarlijkse kapitaallast van € 7 mln. (rente € 3 mln., afschrijving € 4 mln.). Dit is 8% van de jaarlijkse omzet (begroting 2019 € 90 mln.).

Nieuwe beleidskaders

De nieuwe beleidskaders gelden vanaf 2019 voor toekomstige investeringen en voor alle op de balans aanwezige vaste activa op 1 januari 2019. Daarmee kan het activabeheer per activasoort zoveel mogelijk uniform worden toegepast. Deze beleidskaders komen voort uit een brede interne inventarisatie in samenhang met landelijke ontwikkelingen.

a. Beleidskaders investering/krediet

1. Een krediet of restant krediet staat maximaal drie jaar open, daarna valt het krediet vrij in de algemene middelen.
2. Het minimum krediet bedraagt € 10.000. Lagere investeringen worden ten laste gebracht van de exploitatie ofwel geclusterd tot een hogere investering.
3. Ruim voordat een investering volledig is afgeschreven, vindt er een signalering plaats naar het verantwoordelijke domein en volgt een kritische toets. Er wordt bekeken of er:
 - van vrijval sprake is (geen herinvestering nodig);
 - reguliere vervangingsinvestering plaats moet vinden (en de lasten vastgehouden moeten worden).

Dit beleidskader vraagt om een nadere praktische uitwerking en krijgt een vervolg binnen de P&C cyclus.

b. Beleidskaders voor afschrijving, rente en kapitaallasten

1. Als algemeen uitgangspunt voor de systematiek van afschrijving geldt de lineaire methode.
2. Voor gebouwen geldt toepassing van de annuïtaire methode.
3. Volgens de BBV-regels moet de gekozen looptijd/afschrijvingstermijn synchroon lopen met de werkelijke economische levensduur. Vandaar dat er per activasoort diverse termijnen gelden, soms gedifferentieerd per soort.
4. Als algemeen uitgangspunt voor de systematiek van rente geldt de gemeentelijke omslagrente.
5. Jaarlijkse kapitaallasten worden bepaald als som van afschrijving en rente.
6. Voor grote investeringen geldt in principe altijd de zogenaamde componentenmethode: het uitgangspunt is dat er binnen één zo'n grote investering diverse activasoorten zijn met elk hun eigen looptijd.

c. Specifieke beleidskaders

1. Gebouwen

Methode van afschrijving

Voor gebouwen geldt als richtlijn de annuïtaire methode vanwege de gelijkmatige verdeling van de jaarlijkse kapitaallasten over de looptijd.

Componentenmethode

Toepassing van de componentenmethode bij het gemeentehuis geeft een financieel nadelige afboeking in 2018 (jaarrekening 2018) en een jaarlijks budgetnadeel (inhaalafschrijving).

2. Riolerings

1. Het uitgangspunt om jaarlijks 50% van de investeringen af te dekken met spaarbedragen uit de voorziening wordt gedurende de looptijd van het huidige gemeentelijke rioolplan (GRP 2014-2020) voor de komende 2 jaren voortgezet. Aansluitend: deze uitgangspunten altijd binnen het GRP vast te stellen en dit niet vast te stellen in dit activa- en afschrijvingsbeleid.
2. Vanaf 2019 wordt de financiële afschrijvingsduur voor rioolstelsels opgerekt van 30 naar 40 jaar.

3. Voor riolering blijft de lineaire methode gehanteerd voor de manier van afschrijving.
4. Voor rioolinvesteringen wordt de componentenmethode toegepast:
 - rioolstelsels: 40 jaar
 - gemalen civiel: 40 jaar
 - mechanische drukriolering: 15 jaar
 - gemalen elektro en mechanisch: 15 jaar

3. Wegen

Nieuwe systematiek

De investeringen voor de wegen moeten volgens de BBV worden geactiveerd (net als de economische investeringen). Dit geldt voor elementverharding (klinkers) zodra meer dan 50% wordt aangepakt, en voor asfaltinvesteringen waarbij sprake is van significante levensduurverlenging. Verdere uitwerking daarvan vindt plaats in het beheerplan wegen.

Aangepaste looptijden

Het voorstel is de looptijden aan te passen aan de momenteel gangbare termijnen.

4. Tractie/rollend materieel

Restwaarde

De restwaarde van de diverse bezittingen (zoals tractor, aanhanger, vrachtauto), ingeschat op 10%, wordt voortaan op voorhand gebudgetteerd.

5. Verlichting

Splitsen in armaturen/verlichting en masten

Voor nieuwe investeringen in verlichting (alleen nog LED) en bestaande LED de volgende looptijden aanhouden:

- armaturen/verlichting: 20 jaar
- masten: 40 jaar

6. Kunstgras

Looptijden verkorten

Voor intensief gespeelde velden in Raalte en Heino (voetbal) wordt een kortere looptijd gehanteerd:

- top laag: 10 jaar (was 12 jaar)
- onderlaag: 20 jaar (was 24 jaar)

Toepassing kaders

De bovenstaande beleidskaders gelden vanaf 2019 voor toekomstige investeringen en voor alle op de balans aanwezige vaste activa op 1 januari 2019. In bijlage A treft u een financieel overzicht aan. Deze laat zien wat de financiële consequenties zijn, bij toepassing van de beleidskaders op dit moment.

Er geldt één verplichte uitzondering, dit betreft de afboeking in 2018 op activa gemeentehuis. Tijdens de analyse van de activa in het kader van het opstellen van deze beleidsnota, bleek dat we voor onderdelen (componenten) binnen het gemeentehuis geen reële balanswaarde hanteren. Het betreft inventaris, ict en technische installaties. Dat betekent dat we over 2018 de boekwaarde moeten aanpassen aan de reële waarde. In de jaarrekening 2018 vindt de financiële afwikkeling van deze eenmalige afboeking plaats. Daarnaast leidt toepassing van de componentenmethode tot het hanteren van reële afschrijvingstermijnen. Dit geeft voor de jaren 2019 t/m 2025 een hogere kapitaallast. De financiële afwikkeling hiervan vindt plaats bij de kadernota 2020 / begroting 2020. Zie verder de toelichting in bijlage B.

Inhoudsopgave beleidsnota activa- en afschrijvingsbeleid

Hoofdstuk 1:	Inleiding	8
	1.1 Inleiding	8
	1.2 Aanleiding	8
	1.3 Leeswijzer	9
Hoofdstuk 2:	Investerings	10
	2.1 Inleiding	10
	2.2 Activa	10
	2.3 Waardering vaste activa	10
	2.4 Plek planning & control cyclus	11
Hoofdstuk 3:	Rollen en verantwoordelijkheden	12
	3.1 Inleiding	12
	3.2 Rollen voor diverse gremia	12
Hoofdstuk 4:	Beleidskaders activa- en afschrijvingsbeleid	13
	4.1 Inleiding	13
	4.2 Beleidskaders voor de activa per 1 januari 2019	13
	4.3 Resumé	20
Bijlagen:		
A Financiële consequenties van de beleidskaders		21
B Investering voor ver-/nieuwbouw gemeentehuis (2001 t/m 2005)		23
C Begrippenlijst		24
D Afschrijvingstermijnen		27
	D.1 Immateriële vaste activa	27
	D.2 Materiële vaste activa	27
E Stellige uitspraken		31
	E.1 Kaders van de notitie	31
	E.2 Riolering (Notitie 2014)	31
	E.3 Grondexploitatie (Notitie 2016)	33
	E.4 Faciliterend grondbedrijf (Notitie 2016)	36
	E.5 Materiële vaste activa (Notitie 2017)	37

Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1 Inleiding

Voor het realiseren van vastgestelde beleidsdoelen zijn vaak investeringen nodig. Bij deze investeringen, ook wel kapitaalgoederen of vaste activa genoemd, is sprake van een qua omvang grotere uitgave, waarvan het nut en de last zich over meerdere jaren uitstrekt.

De beleidsnota activa- en afschrijvingsbeleid is een instrument dat zorgt voor het eenduidig behandelen van gemeentelijke investeringen en daaruit voortvloeiende jaarlasten, ook wel kapitaallasten genoemd. Voor zowel het bestuur als de ambtelijke organisatie is het van belang om hierover een transparant en adequaat activa- en afschrijvingsbeleid op basis van objectieve grondslagen vast te stellen. Deze nota vervult daarbij een ondersteunende rol bij de producten van de Planning & Control cyclus en draagt bij aan het “in control” zijn van de gemeente. Dit activabeleid vormt namelijk één van de pijlers voor het bepalen van de financiële positie en het financiële vermogen van de gemeente.

1.2 Aanleiding

De Financiële verordening is het kader voor het financiële beleid van de gemeente. In de financiële verordening wordt in artikel 7 verwezen naar nadere kaders voor afschrijvingen, zoals deze zijn vastgelegd in de nota afschrijvingsbeleid. Deze nota is voor het laatst door het college vastgesteld in 2008. De uitgangspunten, kaders en regels zijn voortijdig geëvalueerd op toepasbaarheid en actualiteit. Uit de evaluatie kwam dat deze nota niet meer voldoet aan de aangepaste financiële wet- en regelgeving:

- Riolerings (Notitie BBV 2014)
- Gehele afschrijvingsbeleid (stelselwijziging BBV 2017)
- Vaste activa (Notitie BBV 2017)

Bovendien is het belang van de balans, het financieel meerjarenbeleid en de financiële positie toegenomen, waardoor meer bevoegdheden bij de gemeenteraad zijn neergelegd. Voortaan vindt besluitvorming over bijvoorbeeld afschrijvingsmethoden en looptijden op raadsniveau plaats en niet meer door het college. De financiële verordening zal daar dit jaar op worden aangepast.

Als beleidsdoelstelling wordt voor de waardering en afschrijving van investeringen (activa) het uitgangspunt gehanteerd, dat voorzien wordt in:

- duidelijke en consistente regelgeving voor de beleidsvorming;
- het bevorderen van inzicht in de vermogenspositie van de gemeente;
- het geven van inzicht in de lasten van investeringen in de exploitatie van de gemeente;
- passend binnen de gestelde wettelijke kaders: Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

De uitgangspunten, kaders en regels in deze nota zijn voortijdig geëvalueerd op toepasbaarheid en actualiteit. Daarvoor zijn voor diverse gremia in het najaar van 2018 oriënterende presentaties gehouden over het activa- en afschrijvingsbeleid 2019. Eveneens zijn de gevolgen van bovengenoemde landelijke wijzigingen in beeld gebracht, de te maken beleidskeuzes en de (financiële) consequenties daarvan. Door de samenwerking met verschillende vakinhoudelijke teams, zijn gezamenlijk de opties in beeld gebracht vanuit verschillende invalshoeken.

De tot nu toe gepleegde investeringen hebben momenteel een balanswaarde van zo'n € 150 mln. Dit leidt tot een jaarlijkse last van € 7 mln. (rente € 3 mln., afschrijving € 4 mln.) Dit is 8% van de jaarlijkse omzet (begroting 2019 € 90 mln.).

In de volgende tabel zijn alle twaalf investeringssoorten, inclusief de jaarlijkse lasten uitgelicht.

Tabel 1: Overzicht investeringen 1 januari 2018

bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde	Kapitaallasten
Stichting beheer goederen, bouw Horsthuis Broekland	6.225	235
Rioolinvesteringen, begraafplaatsen	18.532	1.947
Gemeentelijke gebouwen, onderwijsgebouwen	70.303	2.817
Parkeerplaatsen	171	14
Diverse percelen grond	7.123	193
Maaimachines, zonnepanelen, traktors, noodstroom	1.075	173
Kunstgrasvelden, speeltoestellen	3.598	393
Auto's, aanhangwagens, schafketen, pick up's	649	130
Diverse aangekochte percelen in de gemeente	2.116	52
Renovatie dorpskernen, verhardingen, verlichting	3.905	287
IT, ondersteunende applicaties	282	128
Grondexploitaties De Zegge VII, Franciscushof	31.154	582
Totaal	145.134	6.954

Uit deze tabel blijkt dat de gebouwen de zwaarste jaarlasten geven, tezamen met de investeringen waarvoor een heffing wordt geheven (bijvoorbeeld riool). Daarnaast is er een zestal substantiële posten zoals informatietechnologie (IT), voorraad grondexploitaties, kunstgrasvelden, gronden, verlichting en voertuigen.

1.3 Leeswijzer

Deze nota concretiseert de bepalingen van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de gemeentewet artikel 212. De verplichte waarderingsgrondslagen zijn daarbij de basis voor het bepalen van de op te nemen waarde in de balans. Dit wordt beschreven onder hoofdstuk 2. Deze beschrijving is nodig om de wettelijke kaders aan te geven, waarbinnen onze beleidskaders zich kunnen bevinden.

In hoofdstuk 3 staan we stil bij de rollen van de verschillende gremia binnen het afschrijvingsbeleid.

Het eigen gemeentelijk beleid, de vrijheid van handelen komt in hoofdstuk 4 bij de beleidskaders aan de orde. Die zijn mede bepalend voor de hoogte van de jaarlijkse afschrijvingslasten. Insteek is het opstellen van zo reële en praktisch mogelijke beleidskaders voor het activa- en afschrijvingsbeleid, binnen de wettelijke kaders.

Financiële effecten van de kaders zijn opgenomen in bijlage A. In bijlage B wordt de investering voor de ver-/nieuwbouw van het gemeentehuis toegelicht. De diverse gebruikte vaktermen worden in bijlage C toegelicht. In bijlage D Afschrijvingstabel, staan alle afschrijvingstermijnen zoals die toegepast worden. Voor de BBV is het noodzakelijk dat de gekozen termijnen en systematiek van afschrijving voldoende recht doen aan de feitelijke economische levensduur. De uitgebreidere toelichting van het BBV staat tenslotte in bijlage E (stellige uitspraken stand februari 2019).

Hoofdstuk 2: Investerings

2.1 Inleiding

De administratieve verwerking van gedane investeringen is aan allerlei vereisten gebonden. Zodra sprake is van meerjarig nut (investering) is er aan het eind van een jaar bezit. Bij de opmaak van de jaarrekening wordt daarvoor de balans opgemaakt. Het opnemen van deze investeringen op de balans wordt ook wel activeren genoemd. Deze activeringen leiden vervolgens tot jaarlijkse lasten gedurende de looptijd, de kapitaallasten. Zo worden de lasten toegerekend aan de benuttingstijd. Zowel de indeling van de activa als de waarde daarvan op de balans is aan diverse richtlijnen gebonden.

2.2 Activa

De vaste activa vallen uiteen in immateriële, materiële en financiële. De immateriële activa worden heel enkel gebruikt (onderzoek en ontwikkeling en bijdragen aan derden) en vandaar niet verder uitgelicht. De financiële activa betreffen uitzettingen en kapitaalverstrekkingen en vallen niet onder de reikwijdte van deze nota. Hoofdzakelijk betreft het materiële vaste activa, dit zijn bezittingen van de gemeente, die langdurig worden gebruikt voor de bedrijfsvoering. Deze kunnen worden onderverdeeld in:

a. Investerings met een economisch nut

Investerings hebben economisch nut als zij verhandelbaar zijn (er een markt voor is) en/of als ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Voor deze investeringen geldt dat:

- Alle investeringen met economisch nut moeten worden geactiveerd voor het bedrag van de investering, met uitzondering van kunstvoorwerpen die een cultuurhistorische waarde hebben;
- Directe kosten voor hardware (besturing) software en gebruikersrechten voor onbepaalde tijd worden geactiveerd;
- Bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief worden in mindering gebracht op de investering;

b. Investerings met een economisch nut, waarvoor de kosten en heffing kan worden geheven, onder andere voor de riolering, afvalverwerking en begraaftplaatsen.

c. Investerings in openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Deze investeringen genereren geen middelen, maar vervullen een duidelijke publieke taak. Het betreft investeringen in bijvoorbeeld wegen, water en groenvoorzieningen.

Tenslotte is de post vlottende activa vermeldenswaardig, omdat alle grondexploitaties daarop worden verantwoord naar actuele en gesaldeerde waarde (contant gemaakte waarde van alle lasten en baten in de grondexploitaties). Hierop is een bijzonder stelsel van richtlijnen geldig die slechts in de bijlage wordt toegelicht (zie de nota grondbeleid).

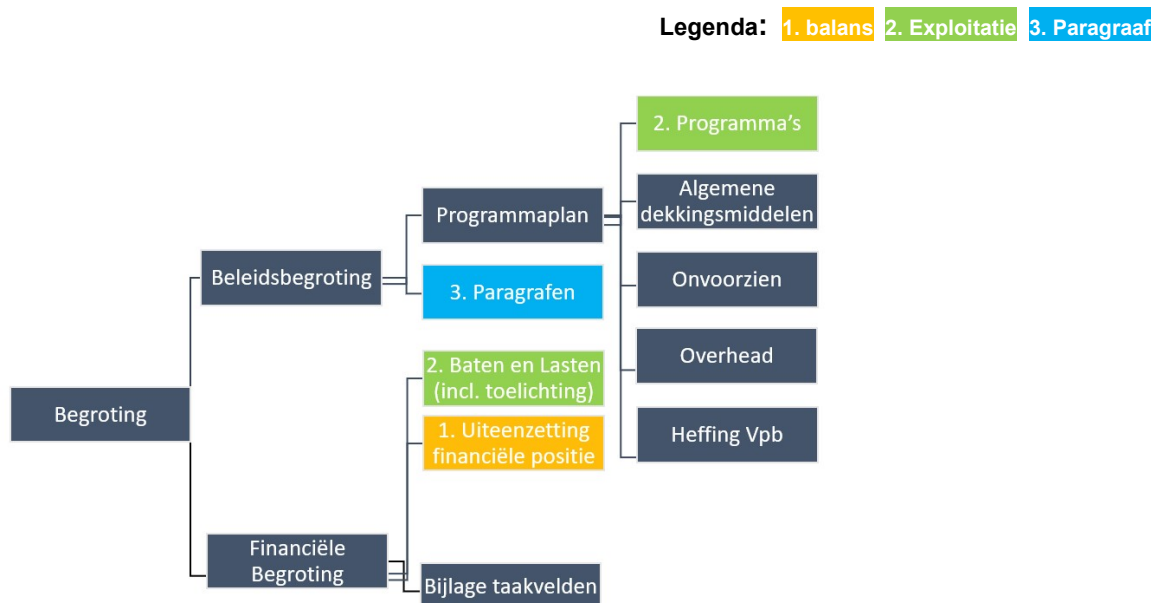
2.3 Waardering vaste activa

Voor de waardering van deze vaste activa is bepaald dat activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs bestaat uit de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs bestaat uit de aanschafkosten en de overige kosten, die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Ook kunnen hierin een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van dat actief wordt gewerkt worden opgenomen. Het is toegestaan om, behalve de directe kosten zoals leveringen door derden en de kostprijs van bijvoorbeeld in te brengen eigen grond, ook personeels-, overhead- en rentelasten in de vervaardigingsprijs op te nemen.

Bij alle investeringskredieten ramen wij naast de externe investeringslasten ook de gemeentelijke uren via het uurtarief (salarissen en overhead).

2.4 Plek Planning & Control cyclus

Binnen de begroting is het zogenaamde activa- en afschrijvingsbeleid op diverse plaatsen terug te vinden:

Figuur 1: Begroting, activa- en afschrijvingsbeleid

Toelichting:

1. Balans

In zijn geheel zijn de gepleegde investeringen op de balans en de toelichting terug te vinden, voor zover er nog boekwaarde aanwezig is (zie eveneens blz. 8, tabel 1, kolom “boekwaarde”); bij de begroting wordt de geprognosticeerde balans slechts op hoofdlijn gepresenteerd, bij de jaarrekening wordt de balans uitgebreid toegelicht per activasoort.

2. Exploitatie

In de programma's bij de baten en lasten zijn de kapitaallasten terug te vinden. Deze jaarlijkse lasten van € 7 mln. (rente € 3 mln., afschrijving € 4 mln.) zijn onderdeel van de programma-budgetten. Dit betreft in totaal zo'n € 90 mln., waarbij de programma's 1, 2, 5 en 7 een hoog investeringsvolume hebben:

- 1: Ruimtelijke ontwikkeling woon- en werkomgeving (grondbedrijf)
- 2: Integraal beheer openbare ruimte (gemeentelijke eigendommen, wijken, riool, groen)
- 5: Duurzaamheid, klimaatadaptie, energietransitie (afvalverwijdering)
- 7: Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed (mfa's, dorpshuizen, sport-, cultuuraccommodaties, scholen).

3. Paragrafen

Paragrafen zijn verplichte dwarsdoorsnedes van de exploitatie en de balans om een bepaald thema voldoende uit te kunnen lichten in de planning & control cyclus. Voor het activa- en afschrijvingsbeleid zijn relevant:

- Kapitaalgoederen: dit betreft het onderhoud van kapitaalgoederen door de gemeente (zoals wegen, riolering, groen, gebouwen, openbare verlichting, etc.).
- Grondbeleid: Ruimtelijke doelstellingen op het gebied van volkshuisvesting, lokale economie, natuur & groen, infrastructuur, maatschappelijke voorzieningen.

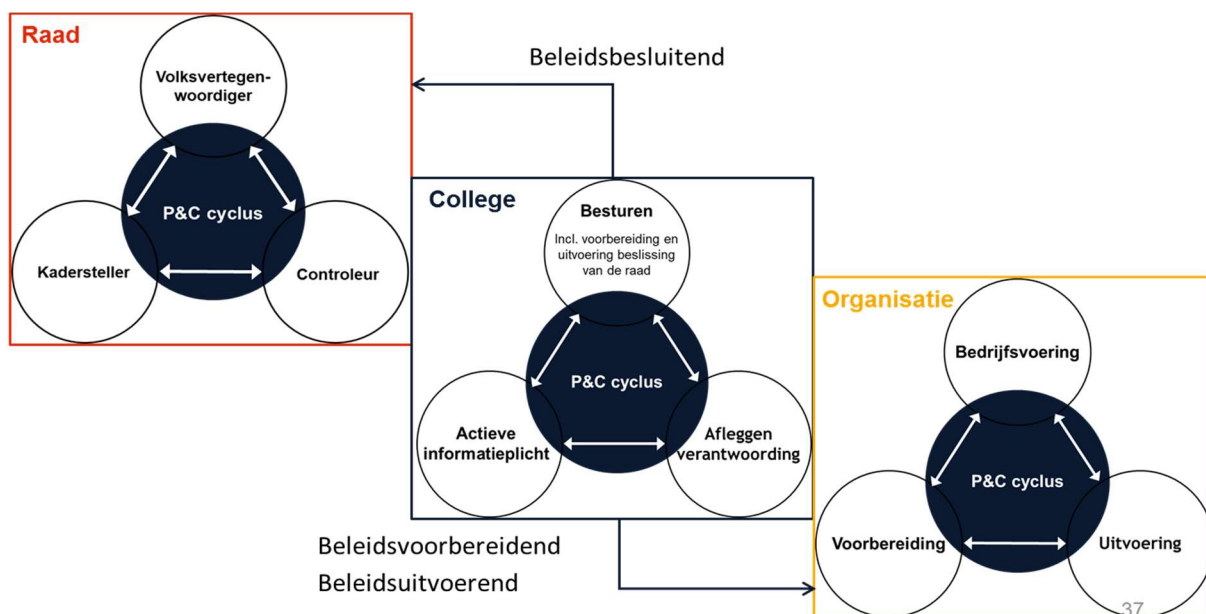
Hoofdstuk 3 Rollen en verantwoordelijkheden

3.1 Inleiding

Het afschrijvingsbeleid heeft een grote invloed op de jaarlijkse exploitatie en de vermogenspositie van de gemeente. De nota afschrijvingsbeleid is een instrument dat zorg draagt voor het eenduidig behandelen van gemeentelijke investeringen. Daarmee dient een transparant afschrijvingsbeleid niet alleen een boekhoudkundig en financieel belang, maar ook een bestuurlijk belang.

De nota bakt de formele kaders af waarbinnen het college van burgemeester en wethouders en de ambtelijke organisatie dienen om te gaan met investeringen en afschrijvingen en vervult een ondersteunende rol bij de jaarrekening en de richtlijnen voor de komende begrotingen.

3.2 Rollen voor diverse gremia

Figuur 2: Rollen diverse gremia

De raad bepaalt beleidsmatig en financieel op programmaniveau welke investeringen met welke budgetten worden uitgevoerd (WAT) en stelt op die manier de kaders (bij de kadernota en de programmabegroting) en controleert deze (bij de programmarekening).

Het college bepaalt per programma de investeringsuitvoering en middeleninzet (HOE), gegeven de beleidsinhoudelijke doelstellingen en het budget per programma.

De organisatie stuurt op optimalisering van de middeleninzet. Gericht op meer met minder doen, het maken van werk met werk, het krijgen van kwalitatief goede vervanging. Deze rol strekt zich uit van beleidsvoorbereiding (met voorbereidingskredieten), projectmanagement tijdens de investeringen tot beheer en onderhoud (instandhouding).

In de P&C cyclus zijn voorgenomen investeringen opgenomen. Deze worden tijdig bestuurlijk geagendeerd bij afwijkingen ten opzichte van het bestaande beleid of budget.

Hoofdstuk 4: Beleidskaders activa- en afschrijvingsbeleid

4.1 Inleiding

De wijziging van de huidige kaders komt voort uit wijzigingen in de BBV, ervaringen van de huidige werkwijze en gewijzigde inzichten, voortschrijdende techniek en landelijke ontwikkelingen in het kader van duurzaamheid, mede in samenwerking met de vakafdelingen.

Voor investeringen waarvoor een krediet wordt geraamd, stellen we een aantal algemene beleidskaders voor. Daarna volgen beleidskaders voor afschrijving, rente en kapitaallasten. Tenslotte volgen specifieke beleidskaders voor de verschillende soorten activa voor wat betreft de methode van afschrijving, looptijden en de componentenmethode.

Er geldt daarbij één verplichte uitzondering, dit betreft de afboeking in 2018 en inhaalafschrijving vanaf 2019 voor het toepassen van de componentenmethode bij gebouwen. Deze afboeking vindt zijn financiële vertaling bij de jaarrekening 2018. In bijlage A treft u een financieel overzicht aan. Deze laat zien wat de financiële consequenties zijn, bij toepassing van de beleidskaders op dit moment.

4.2 Beleidskaders

De nieuwe beleidskaders gelden vanaf 2019 voor toekomstige investeringen en voor alle op de balans aanwezige vaste activa op 1 januari 2019. Daarmee kan het activabeheer per activasoort zoveel mogelijk uniform worden toegepast.

De volgende onderverdeling wordt gehanteerd:

- a. Beleidskaders die betrekking hebben op de investering of het krediet
- b. Beleidskaders voor de afschrijving, de rente en de kapitaallasten
- c. Specifieke beleidskaders per activasoort

a. Beleidskaders die betrekking hebben op de investering of het krediet

1. Een krediet of restant krediet staat maximaal drie jaar open, daarna valt het krediet vrij in de algemene middelen.

Toelichting:

Op dit moment is de afspraak dat een krediet maximaal twee jaar open staat. Deze termijn voorkomt dat te lang beslag wordt gelegd op middelen terwijl benutting niet plaatsvindt, maar in praktijk blijkt dat deze termijn niet altijd reëel is. Gezien de vierjaarlijkse verkiezingen voorkomt dit ook dat een bestuurder te veel geconfronteerd wordt met niet of deels uitgevoerde investerings-budgetvoornemens van zijn of haar voorganger/-ster. De termijn is niet korter dan 3 jaar omdat er voldoende ruimte moet zijn voor het uitvoeren van investeringen (bezwaar en beroep termijnen etc.). Dit passen we met ingang van 2019 toe.

2. Het minimum krediet bedraagt € 10.000. Lagere investeringen worden ten laste gebracht van de exploitatie ofwel geclusterd tot een hogere investering.

Toelichting:

We willen administratieve lasten voorkomen. Bijvoorbeeld 1 laptop, die een exploitatielast geeft van € 500 terwijl 30 laptops een investeringskrediet van € 15.000 geeft (= 30 x € 500 investering). Daarover wordt afgeschreven na ingebruikname. Deze efficiency-drempel passen we met ingang van 2019 toe.

3. Ruim voordat een investering volledig is afgeschreven, vindt er een signalering plaats naar het verantwoordelijke domein en volgt een kritische toets.

Er wordt bekeken of er:

- van vrijval sprake is (geen herinvestering nodig);
- reguliere vervangingsinvestering plaats moet vinden (en de lasten vastgehouden moeten worden).

Toelichting:

Alle aflopende kapitaallasten vallen tot en met 2022 automatisch vrij en iedere nieuwe investering (ook regulier vervangend) wordt daarbij als nieuw beleid aangemerkt. Uitzondering hierop is de vervanging van klein materieel, hoofdzakelijk binnen Domein Beheer.

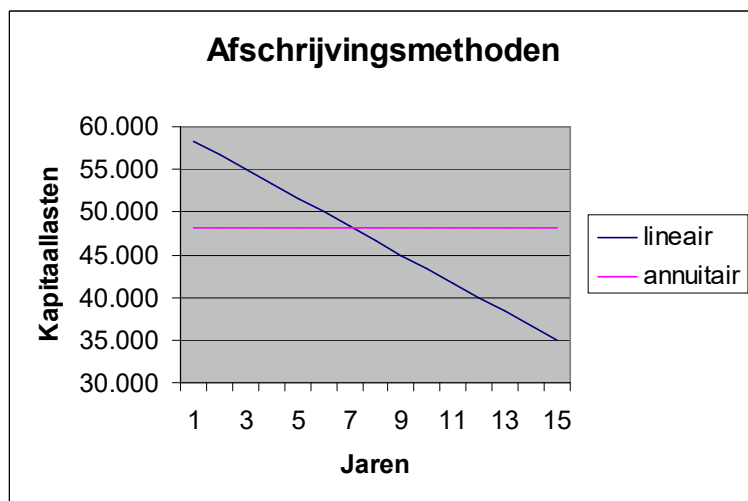
De mogelijke financiële effecten van deze kritische toets vergroten wel het beslag op de begrotingsruimte. Dit beleidskader vraagt om een nadere praktische uitwerking en krijgt een vervolg binnen de P&C cyclus.

b. Beleidskaders voor afschrijving, rente en kapitaallasten

1. Als algemeen uitgangspunt voor de systematiek van afschrijving geldt de lineaire methode. De volgende formule geldt daarbij:

Investering/looptijd = jaarlijkse afschrijving A

Ter toelichting een voorbeeld:

Figuur 3: De lineaire- en de annuïtaire afschrijvingsmethode

Uit bovenstaande figuur blijkt de ieder jaar afnemende jaarlast bij de lineaire methode. Dit wordt veroorzaakt door de jaarlijks afnemende rentelast. Deze wordt immers berekend op basis van de boekwaarde (die ieder jaar daalt). De afschrijvingslast blijft ieder jaar gelijk. Bij de annuïtaire methode is het uitgangspunt jaarlijks gelijkblijvende kapitaallasten, de jaarlijks afnemende rentelast wordt dan gecompenseerd met een steeds hogere afschrijvingslast.

Het voordeel bij de annuïtaire methode is deze jaarlijks gelijkblijvende last met lagere lasten in de eerste jaren ten opzichte van de lineaire methode. Het voordeel van de lineaire methode is de lagere rentelast over de gehele afschrijvingsduur.

2. Voor gebouwen is de annuïtaire methode van toepassing.

Toelichting:

De gebouwinvesteringen lenen zich bij uitstek voor de annuïtaire methode, terwijl er nu twee methoden gehanteerd worden: zowel lineair als annuïtair (bij goede onderhoudsraming). Aangezien de taken voor groot onderhoud van onderwijshuisvesting sinds enkele jaren zijn door-gedecentraliseerd naar schoolbesturen en onderhoud bij andere gemeentelijke gebouwen apart wordt geraamd is het voorstel vanaf 2019 eenduidig de annuïtaire methode te gaan hanteren.

3. Volgens de BBV-regels moet de gekozen looptijd/afschrijvingstermijn synchroon lopen met de werkelijke economische levensduur. Vandaar dat er per activasoort diverse termijnen gelden, soms gedifferentieerd per soort (zie eveneens hieronder).

Toelichting:

Deze regels zien erop toe dat het jaarlijkse verloop van het gemeentelijke bezit (de activa op de balans) gelijke tred houdt met het jaarlijkse verloop van de economische waardeontwikkeling in de praktijk. Dit ter verlaging van financiële risico's (bij te lange looptijden, afwaarderingen ineens) en ter voorkoming van het onnodig belasten van de begroting (bij te korte looptijden).

4. Als algemeen uitgangspunt voor de systematiek van rente geldt de gemeentelijke omslagrente.

Hiervoor geldt de formule:

Investering +/- Afschrijvingslasten vorige jaren = Boekwaarde

Boekwaarde x Omslag% rente = Rentelast per jaar B

Toelichting:

De omslagrente wordt bepaald door bij de begroting een gewogen gemiddelde te berekenen van alle betaalde rente op de lopende leningen. Hier mag slechts met 0,5% marge van worden afgeweken. Voor het grondbedrijf geldt een lager tarief omdat dan ook rekening moet worden gehouden met het eigen vermogen (er hoeft immers niet voor alle investeringen worden geleend, vandaar deze correctie). Vervolgens wordt deze omslagrente omgeslagen over de boekwaarde op 1 januari. Daaruit ontstaat een intern berekende rentelast die drukt op het programma waarvoor de investering is gedaan.

5. De jaarlijkse kapitaallasten worden vervolgens met de volgende formule bepaald:

Kapitaallasten = Afschrijvingslast per jaar A + Rentelast per jaar B

Deze lasten vormen het totaal van de jaarlasten per gedane investering, c.q. per afgesloten krediet.

6. Voor grote investeringen geldt in principe altijd de zogenaamde componentenmethode.

Toelichting:

Bij deze methode is het uitgangspunt dat er binnen één zo'n grote investering diverse activasoorten zijn met elk hun eigen looptijd. Dit speelt in ieder geval bij grotere investeringen in gebouwen en riolering (zie hieronder).

c. Specifieke beleidskaders per activasoort

Hieronder volgen per activasoort de specifieke beleidskaders met een toelichting.

1. Gebouwen

De gemeentelijke gebouwen, waaronder de onderwijsgebouwen hebben een boekwaarde van zo'n € 70 mln. en genereren een jaarlijkse last van ongeveer € 2,8 mln. op de programma-budgetten (zie tabel 1 op blz. 8).

Methode van afschrijving

Voor gebouwen geldt als richtlijn de annuïtaire methode (in afwijking van de algemene regel) vanwege de gelijkmatige verdeling van de jaarlijkse kapitaallasten over de looptijd. Bij deze investeringen is dat toepasselijk, want zijn éénmaal de kinderziektes uit een gebouw, dan zijn er geen grote herinvesteringen te verwachten (zo is de ervaring). Wel is het nodig dat voor alle gebouwen onderhoudsplanning en budgettering op orde is. Daarin is binnen de begroting naast de budgettering voor kapitaallasten in voorzien.

Componentenmethode

De hierboven beschreven methode is in het verleden niet op alle investeringen toegepast. Bij het gemeentehuis wordt bijvoorbeeld zowel het gebouw, als de installaties, ict en inventaris in 40 jaar afgeschreven, terwijl de technische levensduur van de drie laatstgenoemden korter is. Dit wordt gecorrigeerd bij de jaarrekening 2018. Consequente toepassing van deze methode geeft een reëler beeld van de waarde van de activa op de balans. Vandaar dat voortaan (bij grotere gebouwinvesteringen) de volgende uitsplitsing gehanteerd wordt:

- grond: hierover wordt niet afgeschreven, grond behoudt zijn waarde
- gebouw: 40 jaar
- machines en installaties: 20 jaar
- IT, bekabeling: 15 jaar
- inventaris: 10 jaar

2. Riolering

Het gemeentelijke rioolstelsel heeft een boekwaarde van zo'n € 17,5 mln. en genereert een jaarlijkse last van ongeveer € 1,2 mln. op de programma-budgetten.

Riolering is een gemeentelijke taak met een gesloten karakter, de activiteiten die worden verricht in het kader van de zorgplicht voor afval-, hemel-, en grondwater worden qua kosten toegerekend aan de rioolheffing.

Mate van sparen

Er wordt gespaard voor toekomstige rioolinvesteringen via een voorziening. Twee uitersten:

- Sparen zodat in de toekomst alle investeringen gedekt kunnen worden uit de voorziening. Dan zal het tarief gaan stijgen en betalen de huidige bewoners/eigenaren voor benutting door toekomstige inwoners. Voordeel is een lagere rentelast en financiering uit eigen middelen.
- De lasten achteraf dragen (lenen), zodat de benutting van de investeringen gelijk loopt met de lasten en lasten worden toegedeeld aan de jaren dat de inwoners er nut van hebben en er voor betalen.

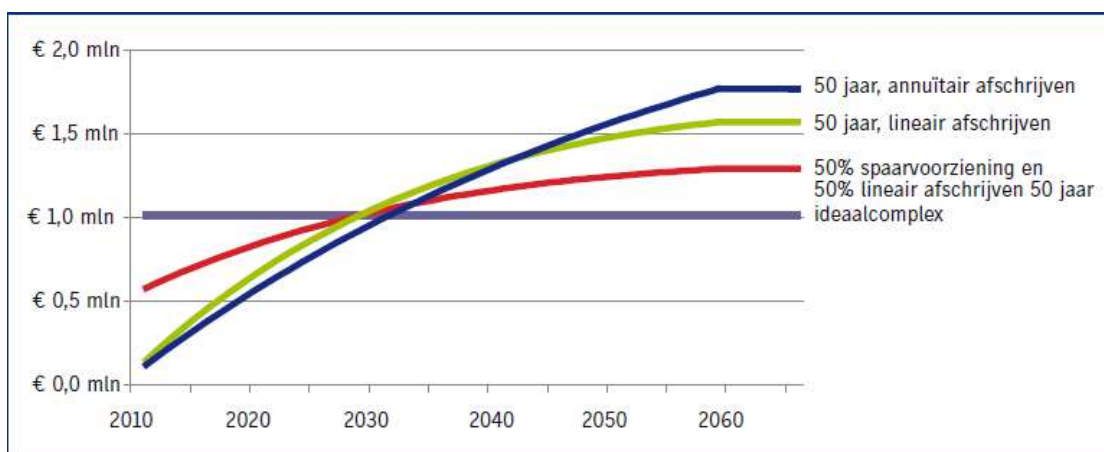
Raalte heeft nu een behoudende koers hierin, gemiddeld wordt per jaar 50% van de investeringen afgedekt met spaarbedragen uit de voorziening. Voorstel is om dit uitgangspunt gedurende de looptijd van het huidige gemeentelijke rioolplan (GRP 2014-2020) voor de komende twee jaren voort te zetten. Aansluitend: het voorstel deze uitgangspunten altijd binnen het GRP vast te stellen en dit niet vast te stellen in dit activa- en afschrijvingsbeleid.

Looptijd

Het huidige beleid gaat uit van financieel lineair afschrijven van nieuwe rioolinvesteringen in 30 jaar. De zandbodem in deze regio zorgt voor relatief weinig verzakking (zoals in andere regio's met veengrond). Bovendien is het kwaliteitsniveau van nieuwe investeringen in de tijd dermate verbeterd dat een langere levensduur gerechtvaardigd is. Naast het technische functioneren en de veiligheid kunnen ook veranderende inzichten in de wijze van inzameling van afvalwater en revitalisering van de buitenruimte invloed uitoefenen op het moment van vervanging van de riolering. Bij het oprekken van de afschrijvingsduur kan de mogelijkheid ontstaan dat de gemeente in een bepaalde regio/wijk dubbele lasten moet dragen wanneer riool eerder functioneel moet worden vervangen dan de afschrijvingsduur. Daarom nu het voorstel om vanaf 2019 de financiële afschrijvingsduur op te rekken van 30 naar 40 jaar. Deze termijn ligt in dezelfde lijn als omliggende gemeenten, zoals Hellendoorn en Oude-IJsselstreek.

Financieel afschrijven

Het huidige beleid gaat uit van lineair afschrijven. Doordat binnen de rioolheffing jaarlijkse nieuwe investeringen (leningen) gedaan worden realiseer je een egaliserend karakter. In onderstaande figuur is het verschil tussen lineair versus annuïtair en sparen versus lenen zichtbaar gemaakt:

Figuur 4: Lijngrafiek afschrijvingsmethodes

Bron: Brochure Riolering en het besluit Begroting en verantwoording van Stichting Rioned en commissie BBV.

Uit deze figuur blijkt duidelijk de hogere rentelast van de annuïtaire methode over de gehele periode, terwijl het deels afdekken met een voorziening een egaliserend effect heeft op de jaarlijkse kapitaallasten. Een ideaalcomplex met jaarlijks gelijkblijvende investeringen toont eveneens gelijkblijvende kapitaallasten. Voor riolering wordt de lineaire methode gehanteerd.

Componentenmethode

Advies is om voor de rioolinvesteringen deze methode te handhaven (net als voor grotere investeringen in gebouwen) en hiervoor de volgende termijnen te gaan hanteren:

- rioolstelsels: 40 jaar
- gemalen civiel: 40 jaar
- mechanische drukriolering: 15 jaar
- gemalen elektro en mechanisch: 15 jaar

De kosten voor de te onderscheiden samenstellende delen worden op basis van bovenstaande opdeling afzonderlijk afgeschreven en verwerkt in het riooltarief.

Voor deze soort van materiële vaste activa is verder nog een aantal nieuwe beleidsontwikkelingen van belang, zoals klimaatadaptatie en risico gestuurde vernieuwingsstrategie. In de komende jaren zullen hevigere buien met grotere hoeveelheden neerslag gaan vallen, waardoor meer wateroverlast zal ontstaan. Om dit te beperken zijn extra maatregelen noodzakelijk. Hiervoor wordt nieuw hemelwaterbeleid opgesteld.

Ook wordt gewerkt aan een doelmatig rioleringsbeheer op basis van risicobenadering. Door het opstellen van een risico gestuurde vernieuwingsstrategie, waarin we van norm gericht naar risico gestuurd beheer gaan, hoeven de komende jaren minder riolen te worden vernieuwd.

3. Wegen

Het wegnnet staat voor € 2,1 mln. op de balans, met een jaarlijkse last van € 71.000. Dit betreft slechts een fractie van de totale investeringswaarde, aangezien veel nieuwe wegen vanuit de grondexploitatie worden bekostigd (bijvoorbeeld bij uitleggebieden, dit geldt bijvoorbeeld ook voor riolering). Daarnaast konden deze investeringen met maatschappelijk nut tot voor kort rechtstreeks ten laste van programmabudgetten of bestemmingsreserves worden gebracht. Dit is nu niet meer mogelijk.

Nieuwe systematiek

Voor de wegen geldt in de meest recente BBV-wetgeving een andere systematiek. Tot voor kort mochten maatschappelijke investeringen (waaronder wegen, bruggen en viaducten) zowel geactiveerd worden (d.w.z. op de balans gezet en op afgeschreven) als ineens worden afgeboekt ten laste van een programma of een bestemmingsreserve/voorziening. Nu moeten deze investeringen worden geactiveerd (net als de economische investeringen). In de gemeentelijke systematiek werden alleen nieuwe wegen die niet in een uitleggebied werden gelegd (want die vielen en vallen onder het grondbedrijf) geactiveerd. Renovatie, groot- en klein onderhoud kwamen allen ten laste van het jaarlijkse onderhoud/programmabudget.

De nieuwe systematiek vergt een helder onderscheid tussen renovatie (levensduur verlengend, moet over worden afgeschreven) en groot-/klein onderhoud. Het huidige onderhoudsbudget bedraagt € 1,1 mln. en wordt vanaf 1 januari 2019 opgesplitst in een budget groot-/klein onderhoud van € 1,0 mln. en een budget kapitaallasten van € 0,1 mln. Technisch valt een wegverbetering onder renovatie bij:

- Elementverharding (klinkers) zodra meer dan 50% wordt aangepakt en voor.
- Asfaltinvesteringen waarbij sprake is van significante levensduurverlenging.

Anders betreft het groot, dan wel klein onderhoud. Verdere uitwerking daarvan vindt plaats in het beheerplan wegen.

Aangepaste looptijden

Het voorstel is de volgende looptijden te gaan hanteren:

- fietspad: 40 jaar, in bebouwde kommen 20 jaar door intensiever gebruik
- weg: 40 jaar
- voetpad: 30 jaar
- reconstructie kruispunt/rotonde: 20 jaar
- snelheid remmende voorzieningen: 15 jaar

Tot en met 2018 waren de termijnen:

- zandweg/fietspad: 30 jaar
- reconstructie kruispunt/rotonde: 20 jaar

4. Tractie/rollend materieel

De balanswaarde van deze diverse activa bedraagt zo'n € 0,8 mln. en genereert een jaarlast van € 104.000.

Restwaarde

In de praktijk blijkt de restwaarde van de diverse bezittingen (zoals tractor, aanhanger, vrachtauto) op het moment dat ze economisch afgeschreven zijn nog zo'n 10%. Tot nu toe komt die waarde pas aan het eind van de looptijden ten gelde. Door nu deze restwaarde op voorhand te budgetteren sluit de begroting beter aan op deze praktijk.

5. Verlichting

De gepleegde investeringen op het gebied van verlichting hebben een balanswaarde van € 1,8 mln. en een kapitaallast van € 124.000 per jaar.

Splitsen in armaturen/verlichting en masten

Voor nieuwe investeringen in verlichting (alleen nog LED) en bestaande LED de volgende looptijden aan te houden:

- armaturen/verlichting: 20 jaar
- masten: 40 jaar

Dit betekent in de uitvoering dat bij elke 2e renovatie/vernieuwing de masten eveneens vernieuwd worden. De budgettaire consequenties hiervan zijn miniem, aangezien de richtlijn tot en met 2018 30 jaar betrof.

6. Kunstgras

Deze relatief recente sportinvesteringen hebben een balanswaarde van € 2,2 mln. en kapitaallast van € 237.000.

Looptijden verkorten voor intensief bespeelde kunstgrasvelden

De looptijden voor intensief bespeelde kunstgrasvelden (voetbal) in Raalte en Heino worden verkort. Ten tijde van de eerste investeringen in kunstgras (zo'n 10 jaar terug) is als algemene richtlijn 12 jaar voor de toplaag en 24 jaar voor de onderlaag van alle velden aangehouden. Nu er meerjarige ervaring is opgedaan blijken de intensief bespeelde velden korter mee te kunnen. Vandaar dat voor deze velden de volgende richtlijn geldt:

- toplaag: 10 jaar
- onderlaag: 20 jaar

Dit geldt voor de volgende 6 (voetbal)velden:

bij Rohda Raalte 3 velden

Bij SV Heino 2 velden

Bij SV Raalte 1 veld

Voor de andere 5 velden (Mariënheem, Broekland, Heeten, Nieuw Heeten (voetbal) en Raalte (hockey)) geldt de reeds gehanteerde richtlijn:

- toplaag: 12 jaar
- onderlaag: 24 jaar

7. Informatietechnologie

De diverse investeringen in informatietechnologie (IT) worden in DOWR verband aangegaan, waarbij de gemeente een jaarlijkse bijdrage betaald. Vandaar dat zowel op de balans als in bijlage D (afschrijvingstermijnen) geen noemenswaardige IT activa zijn terug te vinden.

4.3 Resumé

Deze nieuwe beleidskaders gelden vanaf 2019 voor de toekomstige investeringen en voor alle op de balans aanwezige vaste activa op 1 januari 2019. Daarmee kan het activabeheer per activasoort zoveel mogelijk uniform worden toegepast. In bijlage A treft u een financieel overzicht aan. Deze laat zien wat de financiële consequenties zijn, bij toepassing van de beleidskaders op dit moment.

Er geldt één verplichte uitzondering, dit betreft de afboeking in 2018 op activa gemeentehuis. Tijdens de analyse van de activa in het kader van het opstellen van deze beleidsnota, bleek dat we voor onderdelen (componenten) binnen het gemeentehuis geen reële balanswaarde hanteren. Het betreft inventaris, ict en technische installaties. Dat betekent dat we over 2018 de boekwaarde moeten aanpassen aan de reële waarde. In de jaarrekening 2018 vindt de financiële afwikkeling van deze eenmalige afboeking plaats. Daarnaast leidt toepassing van de componentenmethode tot het hanteren van reële afschrijvingstermijnen. Dit geeft voor de jaren 2019 t/m 2025 een hogere kapitaallast. De financiële afwikkeling hiervan vindt plaats bij de kadernota 2020 / begroting 2020. Zie verder de toelichting in bijlage B.

Bijlage A: Financiële consequenties van de beleidskaders

bedragen * € 1.000

* structureel: voor de ramingsjaren 2019 t/m 2022

**V/N: voordeel of nadeel

Activoort en specifiek beleidskader	Incidenteel	V/N**	Structureel*	V/N
1 Gebouwen				
Van lineair naar annuitair	-		130	V
Componentenmethode (afboeking 2018)	297	N		
Componentenmethode (inhaalafschrijving 2019 t/m 2025) p. jr.	151	N		
2 Riolering				
50% ten laste van spaarbedragen	-		-	
Looptijd van 30 naar 40 jaar	-		182	V
Lineair	-		-	
Componentenmethode	-		-	
3 Wegen				
Verplichte activering, kapitaallast	-		-100	N
Verplichte activering, onderhoudslast	-		100	V
Looptijden herijken			21	V
4 Tractie/rollend materieel				
Restwaarde 10% budgetten	-		30	V
5 Verlichting				
Splitsing armaturen en masten LED	-		-	
6 Kunstgras				
Looptijden verkorten, kapitaallast	-82	N	-24	N
Looptijden verkorten, bestemmingsreserve sportterreinen	82	V	-	
7 Informatietechnologie				
jaarlijkse bijdrage in DOWR verband	-	-	-	-

Toelichting:

1. Gebouwen

Het hanteren van de annuïtaire methode per 1 januari 2019 resulteert in een herverdeling van de kapitaallasten van gebouwen over de komende jaren, waarbij komende jaren jaarlijks zo'n € 130.000 budgetvoordeel ontstaat.

Toepassing van de componentenmethode bij het gemeentehuis geeft een financieel nadelige afboeking in 2018, per saldo € 296.514, om een reële waarde op te balans te hanteren (zie verder de jaarrekening 2018) en een jaarlijks budgetnadeel voor de jaren 2019 t/m 2025 van € 151.000 per jaar, bij toepassing van de reële afschrijvingstermijnen.

2. Riolering

Aanpassing van de looptijd van 30 jaar naar 40 jaar geeft jaarlijks een budgetvoordeel van € 182.000.

3. Wegen

Door toepassing van de nieuwe richtlijnen (aanpassing looptijden) op wegen zien we een jaarlijks budgetvoordeel van € 21.000.

4. Rollend materieel

Door rekening te houden met een restwaarde van 10% ontstaat er € 30.000 budgetvoordeel per jaar.

6. Kunstgrasvelden

Verkorting van de looptijd voor intensief bespeelde kunstgrasvelden ontstaat een incidenteel nadeel van € 82.000. (die gedekt kan worden uit een gekoppelde bestemmingsreserve), en daarnaast een structureel budgetnadeel van € 24.000.

Bijlage B: Investering voor ver-/nieuwbouw gemeentehuis (2001 t/m 2005)

Inleiding

Eind oktober 2001 heeft besluitvorming plaatsgevonden door de raad om ver-/nieuwbouw te plegen aan de Zwolsestraat. Toen is een voorbereidingskrediet geraamd. In 2003 heeft de raad het concrete bouwkrediet geraamd. Totaal ging hem om bijna € 12,5 mln. excl. BTW. In augustus 2005 is het ver-/nieuwbouwde gemeentehuis in gebruik genomen.

Voor dekking van het krediet waren grotendeels eenmalige middelen beschikbaar. Het restantkrediet is afgeschreven in 40 jaar, vanaf het jaar 2006.

Destijds was het niet ongebruikelijk om dergelijke grote investeringen als één geheel te zien. Als gemeente had je meer beleidsvrijheid t.a.v. investeringen: eenmalige dekking dan wel afschrijven in meerdere jaren, via lineaire methode of annuïtaire methode.

Opbouw krediet

Binnen dit krediet vielen de volgende investeringen:

- Grondkosten en bouwkundige werken.
- Technische installaties, zoals luchtbehandeling, CV, beveiligingsinstallatie, stroomkasten en de bekabeling.
- Inrichting, waaronder ict voorzieningen, audiovisuele middelen, maar ook de vaste en losse inventaris.
- Afwerking buiten, hoofdzakelijk parkeerterrein.
- Voorbereidings-/begeleidingskosten, zoals architect, bouwmanagement, diverse adviseurs.

Actualiseren huidige afschrijvingsbeleid

Tijdens de analyse van de activa in het kader van het opstellen van de beleidsnota activa- en afschrijvingsbeleid, bleek dat we voor onderdelen (componenten) binnen het gemeentehuis geen reële balanswaarde hanteren. Het betreft de componenten technische installaties, ict en inventaris.

Dat betekent dat we over 2018 de boekwaarde moeten aanpassen aan de reële waarde.

Omschrijving component	Huidige boekwaarde 2018	Vermindering boekwaarde	Reële boekwaarde 2018 na jaarrekening 2018
Technische installaties	€ 1.644.639	€ 146.997	€ 1.497.642
Ict	€ 773.948	€ 554.724	€ 219.224
Inventaris	€ 677.204	€ 143.950	€ 533.254
Totaal	€ 3.095.791	€ 845.671	€ 2.250.120

In de jaarrekening 2018 vindt de financiële afwikkeling van de eenmalige vermindering op de boekwaarde ad € 845.671 plaats. (Per saldo is het financiële effect in de jaarrekening € 296.514, door aanwezigheid van een bestemmingsreserve, gekoppeld aan deze investering).

Daarnaast leidt toepassing van de componentenmethode tot het hanteren van reële afschrijvingstermijnen. Dit geeft voor de jaren 2019 t/m 2025 een hogere kapitaallast van € 151.000 per jaar. De financiële afwikkeling hiervan vindt plaats bij de kadernota 2020 / begroting 2020.

Bijlage C: Begrippenlijst

Om een goed beeld te krijgen van het beleidsveld, worden relevante begrippen beschreven.

Activeren

Het op de balans presenteren van de financiële waarde van het aangeschafte of vervaardigde kapitaalgoed met meerjarig nut dat vanaf dat moment als bezitting kan worden beschouwd.

Afschrijven

Het op methodische wijze ten laste van de exploitatie brengen van een investering in (een) kapitaalgoed(eren).

Afschrijving

Het bedrag van waardevermindering in de boekhouding van (een) kapitaalgoed(eren).

Balans

Een overzicht van de bezittingen, vreemd en eigen vermogen (activa en passiva) van de gemeente op een bepaald moment. De balans is onderdeel van de jaarrekening. De balans geeft aan waarin is geïnvesteerd en hoe deze investeringen zijn gefinancierd. Zowel de activa als het vermogen kunnen verder worden onderverdeeld.

Investeren

Het vastleggen van vermogen in een object waarvan het effect/nut zich over meerdere jaren uitstrekt

Investerings, levensduur verlengend

Investerings die worden gepleegd ten behoeve van een bestaand actief en expliciet leiden tot een substantiële levensduurverlenging van betreffend actief. Bijvoorbeeld: het renoveren van een gebouw.

Investerings met een economisch nut

Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn (er een markt voor is) en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen, bijvoorbeeld door het vragen van rechten, heffingen, leges of prijzen.

Investerings met een maatschappelijk nut

Investerings die geen economisch nut opleveren (geen middelen genereren en/of verhandelbaar zijn) bijvoorbeeld in de openbare ruimte zoals wegen, parken en water. Investerings in activa genereren geen opbrengsten. Deze investeringen moeten eveneens geactiveerd worden.

Investerings (uitbreiding)

Dit zijn activiteiten ten behoeve van de ontwikkeling van nieuwe activiteiten of expansie van de huidige activiteiten. Bijvoorbeeld: een nieuw schoolgebouw, een verdubbelde weg, een nieuw soort hulpverleningsvoertuig, uitbreiding van het bestaande rioolstelsel enz.

Kapitaallasten

De rente- en afschrijvingslasten van de investering in (een) kapitaalgoed(eren).

De door de vaste activa veroorzaakte lasten vormen een belangrijke kostenpost binnen de begroting. De omvang van de kapitaallasten wordt bepaald door:

- de hoogte van de investering
- de afschrijvingstermijn
- de wijze van afschrijven
- de (eventuele) restwaarde van investering
- de toe te rekenen rentekosten

Bij nieuwe investeringen wordt een rentepercentage (gerelateerd aan de kapitaalmarkt) aangehouden die voor de gehele gemeente wordt bepaald als omslagrente. Er is één uitzondering, dat betreft de lagere omslagrente voor het grondbedrijf.

Marktwaaarde

Waarde van een materieel actief (bouwgrond, gebouwen e.d.) in het economische verkeer.

Materiele activa

Investeringen met een meerjarig economisch nut of met een meerjarig maatschappelijk nut.

Onderhoud

Uitvoering van preventieve dan wel correctieve maatregelen om een object in goede staat (op een vooraf bepaald kwaliteitsniveau) te houden of te brengen. Onderhoud valt uiteen in groot onderhoud en klein onderhoud. Groot onderhoud is onderhoud van veelal ingrijpende aard, ook wel lang-cyclisch onderhoud genoemd. Klein onderhoud is het onderhoud van geringe omvang dat veelal met een zekere regelmaat terugkeert, ook wel kort-cyclisch onderhoud genoemd. Het essentiële verschil met investeringen is dat onderhoud maatregelen betreft die de geplande levensduur niet verlengen.

Onderhoudsplannen

Planning van het onderhoud van kapitaalgoederen met aandacht voor tijd, kwaliteit en geld.

Restwaarde

De restwaarde vertegenwoordigt de opbrengstwaarde die na de gebruikstermijn nog gerealiseerd kan worden, verminderd met de te maken kosten voor verwijdering of vernietiging van het activum.

Verkrijgingsprijs

Omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten.

Vervanging

Maatregel om de kwaliteit van een object weer op het gestelde kwaliteitsniveau te brengen, toegepast aan het einde van de (economische) gebruiksduur indien groot- en klein onderhoud niet meer toereikend is, waardoor er een nieuw actief ontstaat.

Vervangingsinvesteringen

Sloop en vervanging van een deel van een object, inclusief maatregelen ter verbetering van het functioneren van het bestaande object.

Werkwijze boekingen rioleringen voor financieel specialisten

Uitbreidingsinvesteringen

- Deze investeringen worden gedekt uit de grondexploitatie en hebben geen invloed op de rioolheffing.
- Voor uitbreidingsinvesteringen mag de gemeente niet sparen.

Vervangingsinvesteringen

- De gemeente kan sparen voor het vervangen van riolering.
- Sparen kan via de rioolheffing. De gemeente doteert de hogere opbrengsten aan de voorziening riolering.
- Vervangingsinvesteringen in de riolering kunnen gedekt worden vanuit deze spaarvoorzieningen.
- De boekingsmethodiek is als volgt:
 - De gemeente activeert de vervangingsinvestering.
 - Daarna vindt de onttrekking plaats vanuit de voorziening en deze komt als bate op de vervangingsinvestering.
 - Door deze werkwijze kan de vervangingsinvestering, ondanks dat dit een economisch nut is, ineens afgeboekt worden naar nihil.
 - Dit betreft de zogenaamde art 44 lid 1d voorziening; dat is de voorziening waarin heffingen van derden in mindering gebracht worden op het investeringsbedrag.
- Voor riolering zijn de bedragen die zijn gespaard voor vervangingsinvesteringen bijdragen van derden die in directe relatie staan tot de rioleringsinvesteringen. Het werkt dus zo dat de investering eerst als materieel vast actief wordt geactiveerd en vervolgens wordt de bijdrage vanuit de voorziening in mindering gebracht op deze activering als bijdrage van derde. In de verloopstaat van de activa wordt dit ook zichtbaar gemaakt. De investering mag dus niet direct in mindering op de voorziening worden gebracht. De voorziening moet in mindering worden gebracht op de activering.

Bijlage D: Afschrijvingstermijnen

Naast de hierboven gepresenteerde uitgangspunten gelden er de volgende termijnen:

D.1 Immateriële activa

De volgende immateriële vaste activa worden lineair afgeschreven

Omschrijving	WAS Afschrijvingstermijn (in jaren)	WORDT	Opmerkingen
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	-	5	Bij voorkeur wordt op kosten van onderzoek en ontwikkeling niet afgeschreven.
Sluiten geldleningen, agio/disagio	-	2-30	Bij voorkeur niet afschrijven. Bij financiële noodzaak maximaal parallel met de (restand) looptijd van de geldlening afschrijven
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	-	divers	Maximaal gelijk aan de afschrijvingsduur van de activa die door de betreffende derden wordt verstrekt.

D.2 Materiële vaste activa

a. Gronden en terreinen

Omschrijving	WAS Afschrijvingstermijn (in jaren)	WORDT	Opmerkingen
Gronden	geen	geen	
Begraafplaatsen	15-40	15-40	Afhankelijk van de periode dat er daadwerkelijk wordt begraven
Graflift	10	10	
Aanleg sportvelden (hoofdvelden)	30	30	
Kunstgrasvelden, sport:			Deze termijnen gelden voor de intensief bespeelde velden in Heino en Raalte (voetbal)
-toplaag	12	10	
-onderlaag	24	20	
Kunstgrasvelden, sport:			Deze termijnen gelden voor minder intensief bespeelde velden in Mariënheem, Broekland, Heeten, nieuw Heeten en in Raalte (hockey)
-toplaag	12	12	
-onderlaag	24	24	
Speelvoorzieningen	17	17	

b. Woonruimten

Omschrijving	WAS Afschrijvingstermijn (in jaren)	WORDT	Opmerkingen
Algemeen	-	40	

Omschrijving	WAS Afschrijvingstermijn (in jaren)	WORDT	Opmerkingen
Algemeen	-	40	

c. Bedrijfsgebouwen

Omschrijving	WAS Afschrijvingstermijn (in jaren)	WORDT	Opmerkingen
Ondergrond	0	0	Grond houdt z'n waarde
Stichtingskosten onderw.	40	-	Zie gebouw
1e inrichting onderwijs	20	20	
Noodlokalen onderwijs	15	15	
Semi permanente bouw	25	25	
Gebouw	40	40	
Verbouw	20	20	Inclusief energiebesparende maatregelen
Investeringsbijdrage			
Bouwkundige voorzieningen	20	-	Zie machines en installaties en it, bekabeling
Machines en installaties	-	20	
Platte daken	15	15	
Pannen daken	40	40	
Energiebesparende maatregelen	15	-	Zie hieronder bij f.
It, bekabeling	-	15	
Inventaris	-	10	
Kantoormeubilair	10	-	Zie inventaris
Paternosterkasten	10	-	Zie inventaris
Catering kantine	10	-	Zie inventaris
Koffie- en theevoorziening algemeen	10	-	Zie inventaris
Koffieautomaten huisvesting gemeentehuis	7	-	Zie inventaris
Discussie-microfooninstallatie	10	-	Zie inventaris
Investerings FMIS nieuwbouw	10	-	Zie inventaris
Machines ten behoeve van papier en post	10	-	Zie inventaris
Installaties/hekwerken/ ballenvangers	10	-	Zie inventaris

d. Vervoersmiddelen

Omschrijving	WAS	WORDT	Opmerkingen
	Afschrijvingstermijn (in jaren)		
Vrachtauto's, personenbusjes	8	10	10% restwaarde
Bestel-, dienstauto's	8	8	10% restwaarde
Veegmachine	7	7	10% restwaarde
Aanhangwagen (tandem)	15	15	10% restwaarde

e. Machines, apparaten, installaties

Omschrijving	WAS	WORDT	Opmerkingen
	Afschrijvingstermijn (in jaren)		
Inbouw en mobile werkplek	10	10	10% restwaarde
Stoomcleaner	10	10	10% restwaarde
Tractor	10	10	10 % restwaarde
Heftruck	15	15	10 % restwaarde
Hydraulische hoogwerker	15	15	10 % restwaarde
Bermvijzels	15	15	t.b.v. klepelmaaier
Hydraulische giek	10	10	t.b.v. klepelmaaier
Teerspuitmachine	15	15	
Vacuümunit	15	15	
Afzuiginstallatie	20	20	
Grondwaterinstallatie	20	20	
Slagbomen	20	20	
Veiligheidsborden	10	10	
Evenementenhekken	25	25	
Bovenloopkraan	25	25	
Cirkelzaagmachine	25	25	
Garagebrug	25	25	
Compressor	25	25	
Schaarbrug	25	25	
Bladzuigmachine	10	10	
Houtversnipperaar	10	10	
Maaimachines	7	7	

f. Grond-, weg en waterbouwkundige werken

Omschrijving	WAS Afschrijvingstermijn (in jaren)	WORDT	Opmerkingen
Wegen (zand, klinkers, asfalt)	30	40	
Fietspad binnen de bebouwde kom	30	20	
Fietspad overig	30	40	
Voetpad	-	30	
Verkeer verbeterende maatregelen	20	20	Bijvoorbeeld reconstructie kruispunt, rotonde
Snelheid remmende voorzieningen	20	15	
Verkeerstellers + 1 smiley	5	5	
Gemalen civiel	30	40	
Overstort, hemelwaterbekkens	30	40	
Rioolstelsels	30	40	
Mechanische drukriolering	-	15	
Gemalen elektro, mechanisch	-	15	
Openbare verlichting, armaturen LED	15	20	Verlichting buitengebied en masten was 30 jaar, gesplitst naar 20 en 40 jaar voor resp. armaturen LED en masten LED.
Openbare verlichting, masten LED	30	40	
Bruggen, nieuwbouw	40	40	
Bruggen, groot onderhoud	-	10-20	Afhankelijk van de (nieuwe) geschatte restant levensduur/ levensduurverlenging
Walbeschoeiing	-	75	kademuur steen
Walbeschoeiing	-	80	kademuur beton/staal
Walbeschoeiing	-	50	kunststof beschoeiing
Walbeschoeiing	-	30	houten beschoeiing

g. Automatisering

Omschrijving	WAS Afschrijvingstermijn (in jaren)	WORDT	Opmerkingen
PC's printers e.d.	3		De diverse IT investeringen worden in DOWR verband aangegaan, waarbij de gemeente een jaarlijkse bijdrage betaald. Vandaar dat zowel op de balans als in bijlage C termijnen geen noemenswaardige IT activa zijn terug te vinden.
Servers	4		
Mid-range systemen	5		
Applicaties	5-6-7-8		
Bekabeling	10		
PDA's	3		
Thin Clients	4		
Telefooncentrale	6		

Bijlage E: Stellige uitspraken

E.1 Kaders van de notitie

De commissie BBV heeft afgelopen jaren middels de diverse notities een aantal stellige uitspraken gedaan en een aantal aanbevelingen aangedragen. Aan stellige uitspraken is een extra gewicht toe te kennen en verwacht mag worden dat van stellige uitspraken slechts zal worden afgeweken, indien daarvoor goede gronden zijn. De afwijkingen en de gronden daarvoor moeten in de begroting en/of jaarstukken worden vermeld.

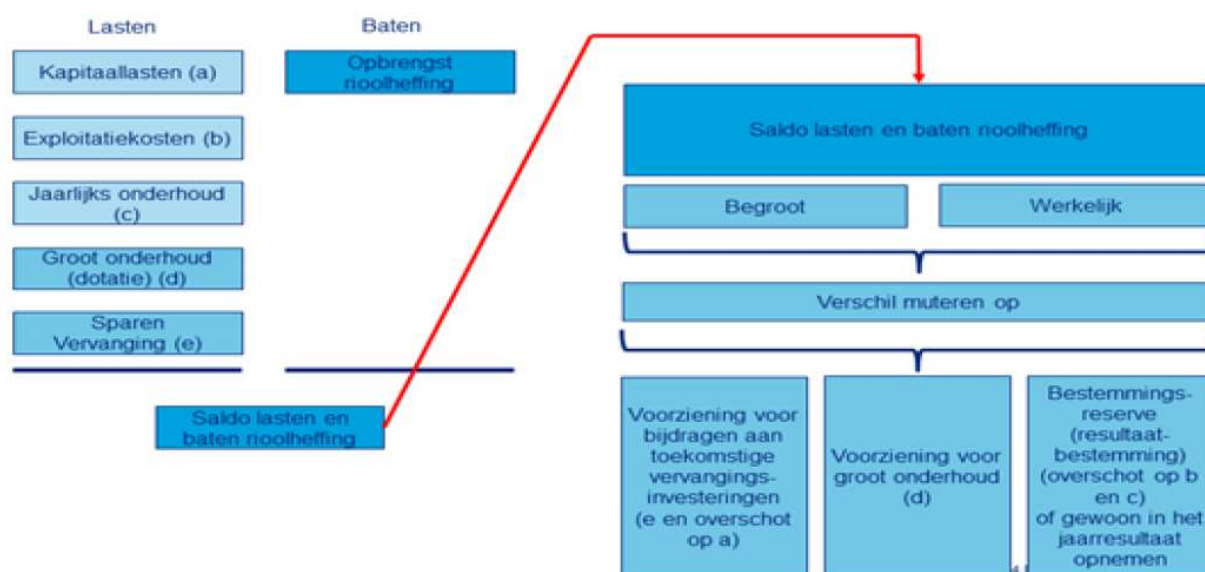
Aanbevelingen kennen dat extra gewicht niet maar dienen wel om steun en richting aan de praktijk te geven. Alleen de stellige uitspraken zijn hieronder (samengevat) weergegeven.

E.2 Riolering (Notitie 2014)

Basisregels

a. Aansluiting begroting/rekening met het rioolplan

Uit oogpunt van transparantie en ten behoeve van de periodieke bijstelling van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) is van belang dat de voorziening onderhoud (artikel 44 lid 1c BBV) resp. vervanging (artikel 44 lid 1d BBV) in de begroting en in de jaarrekening zodanig wordt toegelicht dat de relatie is te leggen met het GRP en inzicht kan worden geboden in het onderscheid onderhoud c.q. spaarcomponent vervangingsinvesteringen. Verband tussen begroting/rekeningbaten en lasten (links) en balansposten (rechtsonder):

b. Activeringsplicht

Investeringen in het riool moeten worden geactiveerd, het gaat om investeringen met economisch nut (artikel 59 BBV), economisch vanwege het genereren van opbrengst (via rioolheffing)

c. Balansonderdeel

De investeringen in het riool worden opgenomen onder de investeringen met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (artikel 35 1b BBV).

d. Egalisatie

In het tarief kan een egalisatiebedrag meegenomen worden voor toekomstig groot onderhoud. Egaliseren is mogelijk op grond van art 44 lid 1c BBV. Dat is de voorziening waarin gespaard wordt voor onderhoud middels een duidelijk onderhoudsplan. Als dit onderhoudsplan ontbreekt, dan is sprake van een art 44 lid 2 voorziening. Het onderhoud kan uit deze voorziening gedekt worden.

Specifieke regels

e. Uitbreidingsinvesteringen

Investeringen in riolering in uitbreidingsgebieden kunnen ten laste van de grondexploitatie worden gebracht. De bijdragen die de gemeente via de grondprijs ontvangt zijn te beschouwen als bijdragen van derden, die de gemeente op grond van artikel 62 lid 2 BBV op de waardering van de investering in mindering brengt.

Voor uitbreidingsinvesteringen kan niet via de heffing worden gespaard, alleen via de eigen middelen in een dekkingsreserve. Deze reserve mag niet in mindering worden gebracht op de activering, maar wordt ingezet ter dekking van de kapitaallasten. Zoals Raalte het noemt: de zogenaamde gekoppelde reserve.

f. Sparen

In het tarief mogen spaarbedragen voor toekomstige vervangingsinvesteringen worden meegenomen. Deze worden als last in de exploitatie toegevoegd aan een voorziening ex. artikel 44 lid 1d BBV.

g. Balansafboeking

Bij realisatie van de vervangingsinvestering wordt deze voor het volle bedrag geactiveerd. Het bedrag voor toekomstige vervangingsinvesteringen in de rioolvoorziening wordt op het te activeren bedrag in mindering gebracht (afboeking in de balanssfeer: artikel 62 lid 4 BBV).

Ook wanneer “idealiter” de jaarlijkse spaarbedragen precies gelijk zijn aan de jaarlijkse vervangingsinvesteringen moeten de “spaarbedragen” als last worden geboekt en wordt vervolgens de daarmee gevormde voorziening afgeboekt op de geactiveerde vervangingsinvesteringen.

h. Restant boekwaarden

Wanneer van een vervangingsinvestering een boekwaarde resteert, hoeft hierop niet te worden afgeschreven maar kunnen bedragen voor vervanging die in latere begrotingsjaren worden ontvangen, op de boekwaarde worden afgeboekt. De gemeente kan er echter ook voor kiezen om de kapitaallasten van de resterende boekwaarde in het tarief op te nemen.

i. Voorziening art 44 lid 2

Algemene regel bij voorzieningen is dat posten die niet met een actueel plan zijn onderbouwd vervallen (ten gunste van de exploitatie, of er wordt een bestemmingsreserve van gemaakt). Bij riolering is dat niet het geval, want als bijvoorbeeld een onderhoudsvoorziening riolering onvoldoende is onderbouwd in het GRP, komen de gelden uit deze onderhoudsvoorziening standaard in de voorziening riolering ex. artikel 44 lid 2 BBV. Dit geldt ook voor opgehaalde gelden die per balansdatum nog niet zijn besteed door later investeren en of uitvoeren dan voorzien. Dit heeft te maken met het gesloten karakter van de rioolheffing-besteding.

j. BTW

De geraamde BTW mag worden meegenomen in de berekening van de tarieven.

E.3 Grondexploitatie (Notitie 2016)

Basisregels

a. Start bouwgrond in exploitatie (BIE)

Het startpunt van een (BIE) is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie op de balans.

b. Looptijd BIE

Om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken mag de looptijd van een grondexploitatiecomplex maximaal 10 jaar bedragen.

Deze 10 jaar dient te worden gehanteerd als richttermijn, die voortschrijdend moet worden gezien en waar alleen gemotiveerd van kan worden afgeweken. Een gemotiveerde afwijking houdt in dat deze motivatie is geautoriseerd door de raad en verantwoord in de begroting en de jaarstukken. De motivatie moet tevens zijn voorzien van risico-beperkende beheersmaatregelen die de gemeente heeft genomen om de onzekerheden en risico's die gepaard gaan met de langere looptijd te mitigeren.

c. Jaarlijkse herziening

Jaarlijks vindt een herziening van de grondexploitatiebegroting plaats (bijvoorbeeld bij de zomernota).

d. Hernieuwde besluitvorming

Een actualisatie van het grondexploitatiecomplex en de grondexploitatiebegroting met planinhoudelijke wijzigingen, dan wel autonome wijzigingen met materiële financiële gevolgen, moet opnieuw door de raad worden vastgesteld.

Specifieke regels

e. Kostensoorten

Voor de kosten die aan BIE kunnen worden gerekend tot de vervaardigingskosten als bedoeld in artikel 63 lid 3 BBV, wordt aangesloten op de kostensoortenlijst zoals opgenomen artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening. Dit betekent dat maximaal deze kostensoorten kunnen worden toegerekend aan de BIE, waarbij ten aanzien van de rente onder punt 'n' van deze lijst alleen de rente over het vreemd vermogen mag worden toegerekend en geen rente over het eigen vermogen.

f. Bovenwijkse voorzieningen

Het deel van de kosten van bovenwijkse voorzieningen dat aan een in de toekomst te openen grondexploitatie wordt toegerekend, moet tot het moment dat de betreffende grond feitelijk in exploitatie wordt genomen, worden geactiveerd onder de betreffende categorie materiële vaste activa. Naar de aard van de bovenwijkse voorzieningen zal de betreffende activacategorie veelal de activa met maatschappelijk nut zijn (bijv. ontsluitingswegen, bruggen, etc.).

g. Start afschrijving

In de periode van activering als maatschappelijk nut tot en met het eventueel openen van de betreffende grondexploitatie, moet conform artikel 64, 3e lid BBV, vanaf de ingebruikname op het actief worden afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur.

h. Bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen

Het is vanaf 2016 niet meer toegestaan om toevoegingen te doen aan een voorziening voor bovenwijkse voorzieningen. Bestaande voorzieningen per ultimo 2015 mogen worden gehandhaafd en kunnen volgens planning worden afgewikkeld. Sparen voor bovenwijkse voorzieningen die na het afsluiten van een grondexploitatie zullen worden aangelegd, is nog wel mogelijk via een door de raad in te stellen bestemmingsreserve.

Toevoegingen aan deze bestemmingsreserve kunnen alleen plaatsvinden via resultaatsbestemming.

i. Voorbereidingskosten

Het activeren van voorbereidingskosten voor grondexploitaties als kosten van onderzoek en ontwikkeling onder de immateriële vaste activa is toegestaan onder de volgende voorwaarden:

- De kosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst van het Bro;
- De kosten mogen maximaal 5 jaar geactiveerd blijven staan onder de immateriële vaste activa. Na maximaal 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve grondexploitatie dan wel worden afgeboekt t.l.v. het jaarresultaat en
- Plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt, moeten bestuurlijke instemming hebben, blijkend uit een raadsbesluit of – indien gedelegeerd – een collegebesluit.

j. Rente

De toegestane toe te rekenen rente aan BIE moet worden gebaseerd op de daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen. Het is niet toegestaan om rente over het eigen vermogen toe te rekenen aan BIE.

Het over het vreemd vermogen te hanteren rentepercentage moet als volgt worden bepaald:

- Het rentepercentage van de direct aan de grondexploitatie gerelateerde financiering in het geval van projectfinanciering.
- Het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen, indien geen sprake is van projectfinanciering.
- Indien de gemeente geen externe financiering heeft, dan wordt geen rente toegerekend aan BIE.
- De rente aan BIE wordt toegerekend over de boekwaarde van de BIE per 1 januari van het betreffende boekjaar. Dit wordt per grondexploitatiecomplex (kortweg grex) berekend.
- De disconteringsvoet die moet worden gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties wordt voor alle gemeenten gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone.

k. Onderhanden werk

De lasten en baten verband houdende met grondexploitaties worden in de exploitatie verantwoord en via een tegenboeking (onderhanden werk) naar de balans gemuteerd. Het is niet toegestaan om gelden uit eigen middelen (reserves) in mindering te brengen op de onderhanden werk positie van de bouwgronden in exploitatie.

l. Nominale waarde

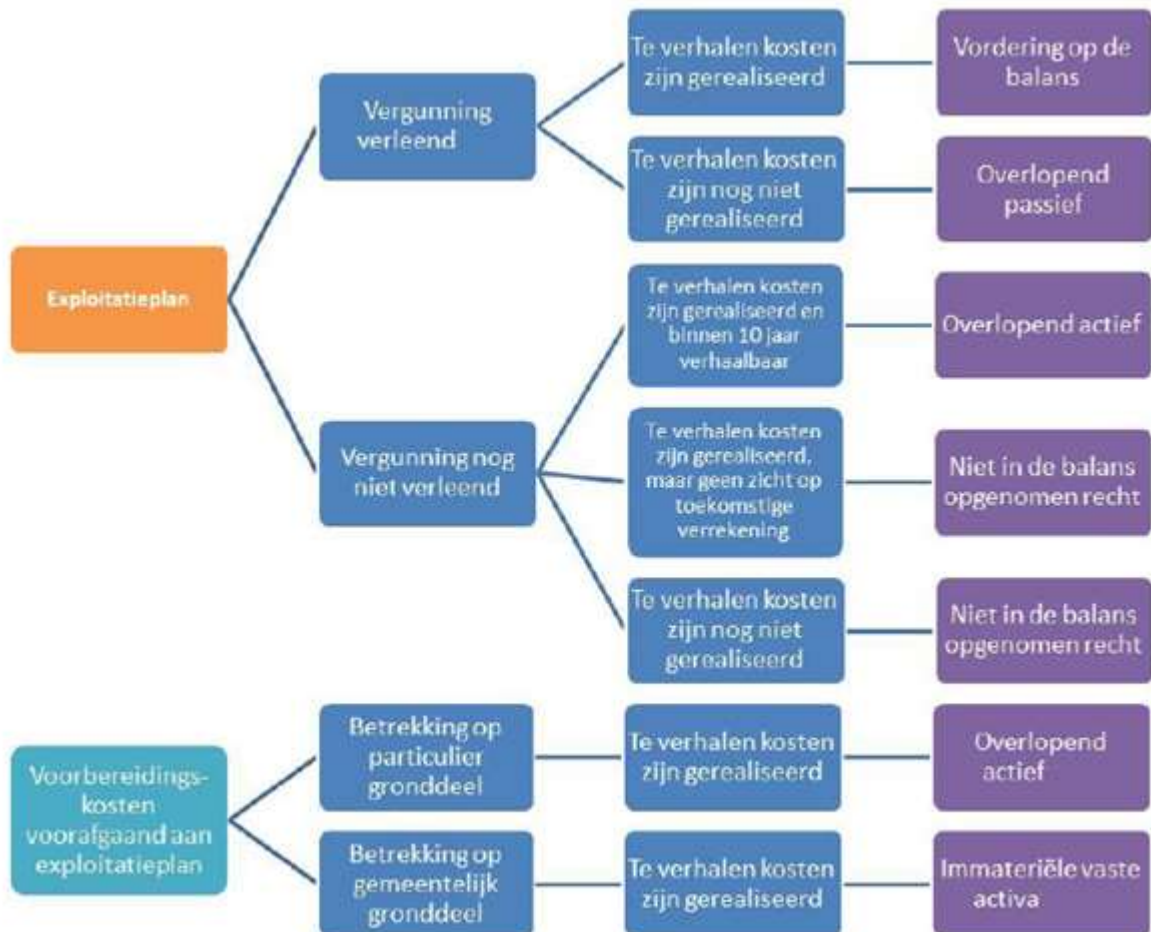
De presentatie van de te verwachten resultaten in de paragraaf grondbeleid dient te gebeuren tegen nominale waarde. Wanneer bij de berekening van de voorziening voor de verliesgevende grondexploitaties een andere waarderingsgrondslag wordt gehanteerd (de contante waarde), dan moet het effect hiervan op de te verwachten resultaten voor zowel de negatieve als de positieve grondexploitaties worden toegelicht in de paragraaf grondbeleid.

m. Verliesvoorziening

Het treffen van een afboeking of een voorziening gebeurt bij een geprognosticeerd verlies direct ter grootte van dit volledige verlies. Als sprake is van een voorziening ingericht ter bestrijding van de (verwachte) tekorten in grondexploitaties, dan moet die worden gepresenteerd als een waardecorrectie op de post Bouwgrond in exploitatie. Deze wijze van verantwoording is naar analogie van de voorziening voor dubieuze debiteuren.

n. Kosten in het grootboek

Afhankelijk van de procesfase (blauw) moeten de kosten als volgt worden verwerkt (paars):

E.4 Faciliterend grondbedrijf (Notitie 2016)

Basisregels

a. Classificatie vorderingen derden

Kosten die gemeenten maken in het kader van faciliterend grondbeleid en kunnen verhalen op derden, classificeren als vordering op de gemeentelijke balans. Afhankelijk van de status van de vordering dient deze vordering op de balans van de gemeente tot uiting te komen als kortlopende vordering of overlopend actief. Bepalend voor de classificatie is de aanwezigheid van een getekende overeenkomst.

b. Classificatie nog niet aanwijsbare vorderingen

Als de gemeente kosten verhaalt op basis van een exploitatieplan, maar verrekening nog niet kan plaatsvinden doordat nog geen omgevingsvergunning is aangevraagd of nog geen posterieure overeenkomst is gesloten, dienen de gerealiseerde nog te verhalen kosten te worden verantwoord als 'nog te verhalen kosten' onder de overlopende activa (ex BBV artikel 40a lid b), voorzover wordt verwacht dat deze binnen 10 jaar nog verrekend kunnen worden. Als geen zicht is op een toekomstige verrekening dan rest slechts een "niet in de balans opgenomen recht".

Specifieke regels

c. Voorwaarden classificatie "nog te verhalen kosten" (zie b)

Het kwalificeren van voorbereidingskosten voor faciliterende exploitatieplannen of nog te sluiten anterieure overeenkomsten als 'nog te verrekenen kosten' onder de overlopende activa (ex BBV-artikel 40a lid b) is toegestaan onder de volgende voorwaarden:

- De kosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst van het Bro;
- De kosten mogen maximaal 5 jaar als overlopend actief blijven staan. Na maximaal 5 jaar moet het kostenverhaal zijn gerealiseerd dan wel dienen de kosten te worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat en
- Er is een besluit door de raad of – indien gedelegeerd – het college genomen tot het maken van voorbereidingskosten voor facilitair grondbeleid in een aangewezen gebied voor het ontwikkelen van het exploitatieplan of tot het sluiten van een anterieure overeenkomst.

E.5 Materiële vaste activa (Notitie 2017)

Basisregels

a. Wijziging looptijd

Een wijziging van een verwachte toekomstige gebruiksduur c.q. gebruiksintensiteit is een schattingswijziging. De bestaande (rest)boekwaarde wordt niet herrekend, maar over de langere, dan wel kortere, dan wel gelijkblijvende verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven.

b. Wijziging waarderingsgrondslag

Een wijziging van de 'vrij te kiezen' waarderingsgrondslagen is een stelselwijziging. Bij een stelselwijziging worden bestaande (rest)boekwaarden niet herrekend, maar over de langere, dan wel kortere, dan wel gelijkblijvende verwachte gebruiksduur afgeschreven.

c. Wijzigingsbesluit

Uit hoofde van rechtmatigheid kunnen besluiten tot een stelsel- of schattingswijziging met betrekking tot materiële vaste activa uiterlijk tot het eind (31-12) van het desbetreffende begrotingsjaar worden genomen door de raad.

Specifieke regels

d. Software

Software als afzonderlijk actief valt onder de materiële vaste activa, als bedoeld in artikel 35 lid 1a BBV (investeringen met een economisch nut). De gebruiksrechten op software voor onbepaalde duur, die in één keer in rekening worden gebracht vallen onder de materiële vaste activa als bedoeld in artikel 35 lid 1a BBV (investeringen met een economisch nut).

e. Onderhoud

Klein- en groot-onderhoud houdt of brengt een object in goede, oorspronkelijke staat en is dus niet van invloed op de bepaalde gebruiksduur (afschrijvingstermijn) van het object en mag daarom niet worden geactiveerd.

f. Voorzieningen

Voorzieningen worden vooraf gevormd om lasten van groot onderhoud gelijkmatig te verdelen over meerdere begrotingsjaren, kunnen alleen met instemming van de raad ingesteld en gevoed worden op basis van een recent beheerplan.

g. Beheersplan

Onder recent beheerplan wordt een beheerplan verstaan van maximaal vijf jaar oud ten opzichte van het verslagleggingsjaar. Deze vijf jaar dient te worden gehanteerd als richttermijn waar gemotiveerd van kan worden afgeweken. Een gemotiveerde afwijking houdt in dat deze motivatie is geautoriseerd door de raad en verantwoord is in de paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen' van de begroting en de jaarstukken. Tussentijdse bijstelling van het beheerplan binnen de vijf jaar is verplicht, indien een belangrijke afwijking is opgetreden in de staat van het onderhoud.

h. Achterstallig onderhoud

In geval van achterstallig onderhoud, waarbij sprake is van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties, wordt er op basis van artikel 44 lid 1a BBV een voorziening gevormd. Wanneer een gemeente over onvoldoende middelen beschikt om een voorziening te vormen, wordt het achterstallig onderhoud, daadwerkelijk en financieel, binnen een termijn van maximaal vier jaar ingelopen.